

Bölüm 1

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN PERSONEL SİSTEMLERİNDEKİ TEMEL SORUNLARA GENEL BİR BAKIŞ

Abdullah AYDIN¹

GİRİŞ

Modern devlet anlayışının gelişmeye başladığı süreçten itibaren yerel yönetimler an be an önem kazanmışlardır. Özellikle batı dünyasının iki başat gücü durumundaki Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) ve Avrupa Birliği'nin (AB) yerel yönetimlerin daha etkin olması üzerinde izledikleri politikalar, tüm dünyadaki yerelleşme hareketlerinin hızlandırıcısı olmuştur. Ancak ABD'nin kendine has, diğer bir deyişle nevi şahsına münhasır sistemi ve AB ülkelerinin homojen veya ayrışmadan uzak yapısı onları takip eden ülkeler için iyi örnekler teşkil etmemektedir. Örneğin, ne ABD'nin federatif sistemi ne de Avrupa'nın yerel merkez ilişkiler çerçevesi Türkiye'ye tam bir idealite sunamamaktadır.

Yerel yönetimler halka en yakın birim olmaları açısından devletin görünen yüzüdür. Bunu sağlayanlar ise yerel yönetim birimlerinde çalışan memurlardır. Bu memurların işe alınmaları, çalışmaları ve yönetimi konusunda diğer devlet personeline göre farklılık arz eder gibi gözükse de böyle bir şey yoktur. Türkiye'deki bu bütünlük, merkezi yönetimin çekinceleri bağlamında değerlendirildiğinde gayet kabul edilebilir bir durumken, yerel özerklik ve yerel demokrasi açısından sıkıntılı bir durumdur. Zira güncel durum ele alındığında, yetki, sorumluluk ve kaynak kullanımı/dağılımı bağlamında hem merkezi yönetimde hem de yerel yönetimlerde kompleks bir yönetsel, mali ve hukuki yapı durumu söz konusudur. Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde etkinlik ve verimlilik git gide azalmış, her şeyin merkez tarafından çözümlenmek istendiği katı merkezi bir yapı ortaya çıkmıştır (TODAİE, 1992:5-6). Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkesi bir arada uygulanmasına rağmen, planlamada nihai karar verici olarak, personel yönetiminden kaynak dağılımına kadar uzanan katı bir merkezîyetçi tutum bulunmaktadır (TOBB, 2000: 44; Çuhadar,2005: 14). Bu durum da yerel yönetimlerin özerkliği bağlamında sorun teşkil

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, abduhaydin01@hotmail.com

Sonuç olarak yukarıdaki bilgiler ışığında ifade edilmesi gereken en önemli nokta sorunların hangi boyutları ile ele alınacağı ve hangi çerçevede çözüleceğidir. Bu çerçevede Türkiye'deki personel sisteminin temel sorunlar aşağıdaki çerçevede ele alınmalı ve çözümlenmelidir (recruit-ms, 2018).

- Mevcut personel sistemindeki sorunlar belirlenmeli ve analiz edilmelidir.
- İnsan kaynakları yönetimi için temel oluşturan insan kaynakları yönetimi politikalarını tekrar formüle etmek gerekmektedir.
- Her yerel yönetimin kendine uygun derecelendirme, ücret ve değerlendirme sistemleri tasarlamalı ve oluşturmalıdır.
- Sistem tasarlama ve kurmanın yanı sıra, sistemleri uygulamak ve sıkı bir şekilde kurulduklarından emin olmak gerekmektedir.
- Doğru kadro ve rejimin seçim ve tespiti için insan kaynaklarını doğru bir şekilde anlamak ve yönlendirmek gerekmektedir.
- Rol geçişine göre farkındalığı ve eylemleri (tanıtım gibi) değiştirmek için bir insan kaynakları teşvik sistemi oluşturmak gerekmektedir.

Bunları yapmak için Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin kurumsallaşmasının bir an önce tamamlanarak yerel düzeydeki yansımalarının sağlanması gerektir. Ayrıca yerel yönetimdeki personel alımlarında kayırmacılığı ortadan kaldıracak veya en azından minimize edecek bir yöntemin oluşturulması gerekmektedir. Zira meritokrasi merkeze alınarak yapılan personel alınması orta ve uzun vadede iş kalitesinin artmasına kurumsal bütünlüğe ve ilişki ağlarında profesyonelleşmeye imkân sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Akdeniz, İ. (2019), "Yerel Yönetimlerde Etik Kültürün Geliştirilmesi", Sayıştay Dergisi Sayı:112 / Ocak - Mart 2019
2. Aykaç, B. (2003), "Türkiye'de Kamu Yönetiminin Küçültülmesi, Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasinin Açmazları", B. Aykaç ve H. Kavruk (Ed.), Kamu Yönetimi: Seçme Yazılar (içinde), s. 5-20, Gazi Kitabevi, Ankara
3. Azaklı, S., Özgür, H. (2005), Belediye organları ve organlar arası ilişkiler: Başkan, meclis ve encümen, Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar -I: Reform, Editörler: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, S: 297-319, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
4. Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke Ve Standartlarına Dair Yönetmelik (2007), Resmî Gazete Sayısı: 26442
5. Belli, A., Aydın, A. (2017), 6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme, International Journal of Social Science Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6945> Number: 55, p. 401-413, Spring II 2017
6. Çöpoğlu, M.(2015), Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Ve Endüstri İlişkileri Bilgi Ekonomisi Ve Yönetimi Dergisi / Cilt: X Sayı: I, S.163-182
7. Çuhadar, M. T. (2005), Türk Kamu Yönetiminde Personel Güçlendirme: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı 25, Temmuz – Aralık
8. Emini, F. T. (2009), Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformunun İç ve Dış Dinamikleri, Yönetim ve Ekonomi, Yıl:2009 Cilt:16 Sayı:2 Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Manisa

Maliye ve Kamu Yönetimi Araştırmaları

9. <http://www.businessdictionary.com/definition/local-government.html>, Erişim tarihi: 09.02.2019
10. <https://www.local.gov.uk/about/what-local-government>, Erişim tarihi: 09.02.2019
11. <http://www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Turkey-LOCAL-GOVERNMENT.html>, Erişim tarihi: 09.02.2019
12. <http://journals.univ-danubius.ro/index.php/juridica/article/view/3272/3232>, Erişim tarihi: 09.02.2019
13. <https://www.recruit-ms.co.jp/english/business/business2.html>, Erişim tarihi: 11.02.2019
14. http://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf, Erişim tarihi: 11.02.2019
15. Görmez, K.(1990), “Türkiye’de Belediyeler ve yerel Demokrasi”, G.Ü. İİBF Dergisi, C.6,S.2
16. Gözübüyük, Ş. (1968), “İdareyi Yeniden Düzenleme Çalışmaları ve Köy Kanunu Tasarısı”, 23(1), 217-250.
17. Güler, A. G. (2009), Kamu Personel Sistemleri Analizi: Türkiye’de Kariyer-Kadro Gerilimi, T.C. Ankara Üniversitesi Kamu Yönetimi Ve Siyaset Anabilim Dalı (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara
18. Güler, T., Yılmaz, A. (2018), Yerel Demokrasi–Güvenlik Sarmalında Yerel Yönetimler: Türkiye’de Belediyelere Kayyum Atanması Pratiği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2018, 17, 68, s1801-1816
19. Güneş, M. (2013) Yerel Yönetimlerde Personel Niteliğinin Artırılması ve Personel Sorunlarının Çözümünde Hizmet İçi Eğitim Uygulaması, Savunma Bilimleri Dergisi, Mayıs 2013, 12 (1), 21-42
20. KDGM (2014), Sessiz Devrim, Türkiye’nin Demokratik Değişim ve Dönüşüm Envanteri 2002-2014, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Yayınları: 4, Ankara
21. Kutlu, Ö.(2006), Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi, Çizgi Kitabevi, Konya.
22. Ortaylı, İ. (1995). “Devraldığımız Miras”, Yeni Türkiye, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, Yıl:1, Sayı:4, ss.552-558
23. Ökmen, M. (2003), “Globalleşme- Yerelleşme Dinamikleri ve Bir İnsan Hakkı Olarak Yerel Haklar”, Yerel ve Kentsel Politikalar, (Editör: M.A. Çukurçayır), Çizgi Yayınevi, Konya, ss.17-61.
24. Özer, M. A. (2006), Yerel Yönetimlerin Denetiminde Etkinlik Arayışları ve Son Gelişmeler. Verimlilik Dergisi, (1), 0-0.
25. Pustu, Y. (2005), Yerel Yönetimler ve Demokrasi, Sayıştay Dergisi, Nisan Haziran Sayı: 57, S 121-134
26. Serteser, S.(2013), Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Reform Açısından Önemli mi?, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Değerlendirme Notu, Kasım 2013
27. Teodorescu, A. (1929).Treaty of Administrative Law, Vol. I, Bucharest.
28. TOBB (2000), Türkiye’de Yönetimin Yeniden Yapılanması, Ankara TOBB Yayınları.
29. TODAİE (1992), Kamu Yönetimi Araştırması. Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu, Ankara: TODAİE Yayınları.
30. Tortop, N. (1999), Mahalli İdareler, Yargı Yayınları, Ankara.
31. Turkish Public Personnel System (2017), Devlet Personel Başkanlığı, Ekim
32. Urhan, V. F. (2008), “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması” Sayıştay Dergisi, sayı: 70, Temmuz-Eylül 2008, s. 85- 102.
33. Yılmaz, V., Turan, A. (2019), “Kamuda Performans Yönetiminin Önemi”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. XLVI, S. 1, ss. 313-342.